

Sławomir Zych, Bartosz Walicki

Ks. Władysław Wilk (1926-1983) : przyczynek do biografii

Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej 18-20,
363-372

2011-2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KS. SŁAWOMIR ZYCH, BARTOSZ WALICKI

KS. WŁADYSŁAW WILK (1926-1983)

Początek 2013 roku przyniósł ze sobą 30. rocznicę śmierci ks. Władysława Wilka, rodaka z podrzeszowskiego Niechobrza, długoletniego duszpasterza w Lutczy. Mimo mijających lat postać tego kapłana jest stale żywa, zarówno w pamięci mieszkańców rodzinnej miejscowości, jak i w parafii, z którą związał swoją posługę duszpasterską. Niech niniejszy artykuł biograficzny będzie hołdem oddanym kapłanowi, który przez gorliwą pracę na niwie Pańskiej zapisał się bardzo pozytywnie zarówno na kartach dziejów Kościoła lokalnego, jak i w sercach ludzi, których spotkał na drogach swojego życia.

Ks. Władysław Wilk urodził się w dniu 17 lutego 1926 r. Jego rodzicami byli rolnicy: Franciszek Wilk i Maria z d. Chmiel. W roku 1939 chłopiec ukończył szkołę podstawową. Na przeszkodzie w podjęciu dalszej edukacji stanął wybuch II wojny światowej. W okresie okupacji został zaangażowa-

KS. DR SŁAWOMIR ZYCH, kapłan diecezji rzeszowskiej, doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, adiunkt na Wydziale Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, opiekun naukowy sanktuariów maryjnych diecezji rzeszowskiej z ramienia biskupa rzeszowskiego, honorowy kapelan leśników, autor licznych publikacji z zakresu historii i kultury regionalnej oraz dziejów Kościoła polskiego. Kontakt: szych@kul.lublin.pl

DR BARTOSZ WALICKI, doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, kierownik Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Sokołowie Małopolskim, prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Sokołowskiej, autor licznych publikacji z zakresu historii i kultury regionalnej oraz dziejów diecezji przemyskiej i rzeszowskiej. Kontakt: podfajczy@op.pl

ny do przymusowej pracy w tzw. „junakach”. Przez rok pracował na kolei w Krakowie. Później wrócił do rodziny¹.

Po ustabilizowaniu się sytuacji społeczno-politycznej młodzieniec kontynuował naukę na szczeblu w gimnazjalnym. Kształcił się w Rzeszowie i Przemyślu. W roku 1947 złożył pomyślnie egzamin dojrzałości. Następnie wstąpił do Seminarium Duchownego w Przemyślu. Odbywszy pięcioletnią formację duchową przyjął w dniu 22 czerwca 1952 r. święcenia kapłańskie. Szafarzem sakramentu był ordynariusz przemyski Franciszek Barda².

Jako neoprezbiter z dniem 1 sierpnia 1952 r. niechobrzezanin został skierowany na wikariat w parafii w Dubiecku. Zastąpił tam ks. Józefa Muchę, mianowanego ekspozytem w Drohobycze. Placówką dubiecką kierował ks. Kazimierz Lisowicz. Prócz wikariusza w duszpasterstwie wspierał proboszcza katecheta ks. Franciszek Wierzbicki. Głoszeniu słowa Bożego i szafowaniu sakramentów służyła tymczasowa, drewniana kaplica pw. Apostołów Judy Tadeusza i Szymona. Znajdowały się tam też dwie kaplice publiczne: drewniana w Drohobycze i murowana w Nienadowej Górnej z roku 1906. Jednocześnie trwała budowa nowego kościoła murowanego. 9191 wiernych zasiedlało: Dubiecko, Drohobyczkę, Hucisko Nienadowskie, Hutę Drohobyczką, Nienadową, Przedmieście Dubieckie, Płonne, Połchową, Śliwnicę i Wybrzeże³.

Następnie, w dniu 31 lipca 1954 r., ks. Władysław Wilk trafił na wikariat w Łańcucie. Była to duża parafia zamieszkiwana przez ponad 15.000 wiernych z Łańcuta, Dąbrówek, części Dębiny, Głuchowa, Kałków, Przedmieścia, Podzwierzyńca, Soniny, Woli Dalszej i Woli Małej. Zarządzał nią ks. Stanisław Decowski, mający do pomocy kilku wikariuszów oraz katechetów. Główną świątynią był murowany kościół pw. św. Stanisława konsekrowany w roku 1900⁴. Warto zaznaczyć, że w pamięci rodziny ks. Władysława Wilka pozostała bardzo dobra współpraca między nim a łańcuckim proboszczem, który traktował go jako swego zastępcę⁵.

Po ponad trzech latach pobytu w Łańcucie, z dniem 28 kwietnia 1958 r., ks. Władysław Wilk otrzymał nominację na administratora parafii pw. Wnie-

¹ Por. Zbiory ks. Sławomira Zycha [dalej: ZSZ], K. Wilk, *Biografia księdza Władysława Wilka*, mps.

² A. Turoń, *15 rocznica śmierci ks. kan. Władysława Wilka proboszcza w Lutczy*, „Źródło Diecezji Rzeszowskiej”, 4 stycznia 1998 r., s. 20.

³ *Rocznik diecezji przemyskiej na rok 1952*, Przemyśl 1952, s. 41, 181, 183.

⁴ *Rocznik diecezji przemyskiej na rok 1958*, Przemyśl 1958, s. 85-86.

⁵ K. Wilk, *Biografia księdza Władysława Wilka*.

bowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Lutczy. Zastąpił tam ks. Waleriana Motykę skierowanego do Radomyśla nad Sanem. Podkreślić należy, że niechobrzanin miał wówczas zaledwie 32 lata⁶. Lutcza była parafią wchodzącą w skład dekanatu strzyżowskiego. Sercem parafii pozostawał drewniany kościół konsekrowany jeszcze w roku 1743. Innymi budynkami kultycznymi były kaplice: cmentarna z roku 1867 i podworska pw. Krzyża Świętego. Lokalna wspólnota wierzących liczyła wówczas 2.584 osób⁷.

Jako rządcą parafii w dniach 19-20 kwietnia 1961 r. ks. Władysław Wilk zdał egzamin proboszczowski. Jego posługa duszpasterska nie była wolna od trosk i problemów. Wiele z nich było owocem starań wrogiego Kościołowi aparatu bezpieczeństwa. Do takich należały m.in. sztuczne konflikty między świeckimi a duchownymi, wywoływane i podsycane przez funkcjonariuszy. Miały one na celu podrywanie autorytetu kapłanów i laicyzację społeczeństwa⁸. Notatki i sprawozdania Służby Bezpieczeństwa ukazują wysoki poziom moralny ks. Władysława Wilka, jego głębokie zaangażowanie w pracę duszpasterską oraz dużą odpowiedzialność za powierzoną mu parafię⁹.

Po objęciu zarządu nad parafią w Lutczy przed ks. Władysławem Wilkiem stanęło trudne zadanie budowy nowego kościoła. W tym czasie z Lutczy wyłonione zostały placówki w Krasnej i Żyznowie, a dotychczasowa świątynia parafialna – i tak zbyt mała jak na istniejące potrzeby – znajdowała się na skraju wsi. Sama Lutcza była wewnętrznie skłócona pod względem lokalizacji przyszłego kościoła. Na terenie wsi istniały dwa osobne komitety, z których jeden planował wznieść świątynię w dolnej części miejscowości, od strony Domaradza, zaś drugi w miejscu starej, bliżej Krasnego. Administratorowi udało się jednak pogodzić mieszkańców i wytyczyć nowe miejsce pod kościół w centrum wsi. Wielką rolę odegrały w tym cechy jego charakteru, zwłaszcza roztropność, stanowczość i umiejętność pozyskiwania odpowiedzialnych współpracowników spośród osób świeckich¹⁰.

Projektantem kościoła był architekt Stanisław Ćwizewicz z Rzeszowa. Późniejsze modyfikacje przeprowadzili: inż. August Boroń z Katowic i inż. Józef

⁶ ZSZ, *Zaświadczenie Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie L. Wz-701/30/81 z 7 grudnia 1981 r.*, mps [kopia].

⁷ *Rocznik diecezji przemyskiej na rok 1958*, s. 130-131.

⁸ ZSZ, *Sprawozdanie za rok 1964 po pionie Wydziału IV-go Referatu Służby Bezpieczeństwa Komendy Powiatowej MO w Strzyżowie z 29 grudnia 1964 r.*, mps [kopia].

⁹ Por. ZSZ, *Sprawozdanie z pracy Powiatowej Służby Bezpieczeństwa w Strzyżowie za 1965 r. po zagadnieniu kleru*, mps [kopia].

¹⁰ K. Wilk, *Biografia księdza Władysława Wilka*.

Zięba z Rzeszowa. Wznoszenie kościoła realizowane było w latach 1957-1963. Dużą pomoc wyświadczyli rodacy przebywający na emigracji w Stanach Zjednoczonych. Inwestycja ta była traktowana bardzo nieprzychylnie przez administrację świecką. Urzędnicy państwowi wielokrotnie i skrupulatnie kontrolowali zgodność budowy z dokumentacją techniczną, pochodzenie wykorzystywanych materiałów oraz źródła finansowania¹¹. Poświęcenia kamienia węgielnego dokonał w dniu 12 lipca 1959 r. bp Wojciech Tomaka. Sam kościół został konsekrowany 18 sierpnia 1963 r. przez bpa Stanisława Jakiela. Świątynia otrzymała wezwanie Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa¹².

Władze komunistyczne próbowały też blokować budowę, a później szukały pretekstów do nakładania na parafię i proboszcza kar finansowych. Przykładowo w roku 1961 Wydział Finansowy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Strzyżowie powołał osobną komisję w celu ustalenia zakresu wykonanych prac i określenia ich wartości. Na tej podstawie wymierzono parafii podatek w wysokości 400.000 zł z tytułu budowy świątyni. Gdy ks. Władysław Wilk wniósł odwołanie do Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, podatek został karnie podniesiony aż do 700.000 zł. Ponieważ proboszcz nie uiścił tej bezpodstawnej opłaty, w dniu 17 września 1962 r. urzędnicy postanowili zająć część materiałów budowlanych. Na szczęście w obronie budowanego kościoła stanęli sami wierni. W tajnej informacji aparatu bezpieczeństwa odnośnie do tego faktu zapisano: „część sfanatyzowanych na tle religijnym kobiet zorganizowała zbiegowisko, na skutek czego komisja zaniechała dalszych czynności związanych z zabezpieczeniem. W tym dniu również kobiety sfanatyzowane religijnie zorganizowały drugie zbiegowisko w obrębie budowanego kościoła. (...) Najbardziej agresywnie występujące fanatyczki religijne (...) zostały ukarane przez KKA sumą 1500 zł pod zarzutem zorganizowania przez nie zbiegowiska w miejscu publicznym”¹³.

Ks. Władysław Wilk postarał się o skompletowanie wyposażenia kościoła i jego artystyczny wystrój. Niechorzanin nie tylko doprowadził do wzniesienia i wyposażenia nowego domu Bożego. Zbudował także plebanię z budynkami gospodarczymi, dom katechetyczny i dzwonnice, zagospodarował otoczenie, założył nowy cmentarz¹⁴. W roku 1977 w skarpie za świątynią

¹¹ Por. ZSZ, *Pismo Kierownika Wydziału do Spraw Wyznań w Rzeszowie do Przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie z 18 kwietnia 1962 r.*, mps [kopia].

¹² *Schematyzm diecezji rzeszowskiej. Stan z dnia 01.12.2010 r.*, Rzeszów 2010, s. 226.

¹³ ZSZ, *Informacja dot. parafii Lutcza pow. Strzyżów z 22 października 1964 r.*, mps [kopia].

¹⁴ *Kapłani zmarli*, „Kronika Diecezji Przemyskiej” [dalej: KDP], 1983, z. 1-2, s. 46-47.

urządził grootę Matki Bożej z Lourdes. Motywem tego były: jubileusz 600-lecia diecezji przemyskiej oraz 550. rocznica założenia parafii lutczańskiej. W późniejszym czasie udało mu się odremontować stary, XV-wieczny kościół drewniany. W roku 1977 zmieniono na nim pokrycie dachowe, a w latach 1980-1982 przeprowadzono konserwację zabytkowej polichromii wewnętrznej¹⁵.

Jako rządcą parafii ks. Władysław Wilk pozostawał pod baczna obserwacją i inwigilacją organów bezpieczeństwa. Wedle zachowanych informacji już w roku 1961 znajdował się pod „opieką” tajnego współpracownika Służby Bezpieczeństwa. Osoba ta przekazywała liczne informacje dotyczące zamierzeń kapłana względem wznoszenia świątyni i gromadzenia na ten cel środków pieniężnych. Jak odnotowali sami funkcjonariusze aparatu bezpieczeństwa: „zdobył on zaufanie figuranta sprawy i członków komitetu kościelnego, co pozwoliło mu na bezpośrednie rozmowy z nimi i przekazywanie nam szczegółowych informacji o ich działalności. Między innymi informował o inspirowaniu wiernych przez ks. Wilka do wrogich wystąpień i domagania się nauki religii w szkołach. Nadto o zamiarach ks. Wilka i członków komitetu budowy kościoła, nabywaniu przez nich nielegalnie materiałów budowlanych i przygotowaniu do rozliczeń fikcyjnych rachunków. Przekazane informacje posłużyły Wydz. Finansowemu Prez. PRN w Strzyżowie do szczegółowego rozliczenia ks. Wilka z dochodów na budowę kościoła i wyznaczenia właściwego podatku. Nadto ograniczenia zakupu materiałów budowlanych i sporządzenia wniosków do kolegium, na podstawie których osoby dopuszczające się wykroczeń zostały ukarane. Na podstawie przekazanych informacji Ref. Sł. Bezp. wykonał przedsięwzięcia operacyjne, które doprowadziły do konfliktu między członkami komitetu budowy kościoła a ks. Wilkiem, w wyniku czego niektórzy członkowie zrezygnowali z dalszej pracy”¹⁶.

Podczas pełnienia obowiązków duszpasterskich ks. Władysław Wilk wielokrotnie w latach 1958-1983 był przesłuchiwany przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej z Jasła, Krosna, Rzeszowa i Strzyżowa. Przeszukiwano również jego mieszkanie w Lutczy¹⁷. W związku z tym, na podstawie dokumentów zgromadzonych w zasobie archiwalnym, w dniu 18 września 2002 r. duchownemu przyznano status pokrzywdzonego w rozumieniu ustawy o In-

¹⁵ A. Turoń, s. 20.

¹⁶ ZSZ, *Notatka z oceny t.w. na temat ks. Władysława Wilka z 25 lutego 1965 r.*, mps [kopia].

¹⁷ ZSZ, *Wniosek o udostępnienie dokumentów/zapytanie o status pokrzywdzonego na podstawie ustawy o IPN z lutego 2002 r.*, s. 4, mps [kopia].

stytucie Pamięci Narodowej¹⁸. Starania o to podjął brat księdza, Kazimierz Wilk z Boguchwały¹⁹.

Wśród wypełnienia licznych powinności duszpasterskich kapłan z Niechobrza położył szczególny nacisk na pracę katechetyczną. W przekazywaniu prawd wiary dzieciom i młodzieży upatrywał ważny sposób formowania młodych katolików i przygotowywania ich do aktywnego i świadomego życia we wspólnocie Kościoła. Nie mniej istotny był codzienny przykład wzorowego i gorliwego życia kapłańskiego. Nic więc dziwnego, że wielu młodych ludzi, zapatrzonych w swojego proboszcza, dobrze rozeznało osobiste powołanie do służby Bożej w kapłaństwie bądź życiu konsekrowanym. Przywołać tu warto późniejsze świadectwo jednego z kapłanów rodem z Lutczy, który zapisał o ks. Władysławie Wilku: „Mimo upływu lat nadal pozostaje w pamięci jako wzór człowieka, kapłana i jak mówią do dziś lutcianie: „wzorowego gospodarza”. Ilekroć spoglądamy na sylwetkę świątyni, górującej ponad wsią, tyle razy przed naszymi oczami jawi się postać proboszcza – człowieka naprawdę dobrego, zatroskanego o duchowe i materialne dobro parafii, odważnego i stanowczego, wymagającego od innych, ale przede wszystkim od siebie. Zapewne taki właśnie wtedy był w Lutczy potrzebny”²⁰.

W opinii przełożonych ks. Władysław Wilk był postrzegany bardzo pozytywnie. Jak odnotowano: „Władza diecezjalna wysoko oceniała jego pracę i postawę kapłańską”. Przekładało się to na godności i odznaczenia kapłańskie. W dniu 19 października 1963 r., wyróżniono go *Expositorio Canonicali*. Pięć lat później, 22 stycznia 1968 r., powierzono mu stanowisko wicedziekana strzyżowskiego. Z dniem 4 grudnia 1973 r., otrzymał przywilej noszenia rakiety i mantoletu. Dnia 27 grudnia 1979 r. awansował z kolei na kanonika gremialnego Kapituły Kolegiackiej w Brzozowie²¹.

Proboszcz lutczański cieszył się wielkim szacunkiem i uznaniem ze strony pasterza diecezji. Poważanie to przebija z wielu dokumentów, jak przykładowo z protokołu powizytacyjnego spisane w roku 1979. Przeczytać tam można m.in. słowa bpa Ignacego Tokarczuka: „Wizytując parafię Lutcza, jestem pod wrażeniem wszystkiego, czego ks. kanonik dokonał za czasów swojego duszpasterzowania w tamtejszej parafii, w warunkach tak trudnych, niesprzyjających i po ludzku biorąc w trudnościach zdaje się nie do pokonania.

¹⁸ ZSZ, J. Borowiec, *Zaświadczenie nr 81/2002 z 18 września 2002 r.*, mps [kopia].

¹⁹ ZSZ, J. Borowiec, *Pismo do Kazimierza Wilka z 7 sierpnia 2002 r.*, mps [kopia].

²⁰ A. Turoń, s. 20.

²¹ *Zmiany w diecezji*, KDP, 1963, z. 5, s. 136v; *Zmiany w diecezji*, KDP, 1968, z. 1-2, s. 52; *Zmiany w diecezji*, KDP, 1974, z. 3, s. 69; *Zmiany w diecezji*, KDP, 1979, z. 6, s. 140.

Nowy wspaniały kościół, tak bogato wyposażony wewnątrz i na zewnątrz, nowa plebania, nowe budynki gospodarcze, nowy cmentarz grzebalny przy równoczesnym zakonserwowaniu ścian i dachu starego drewnianego kościoła. Przy tym wszystkim dokonał ks. kanonik zjednoczenia parafian przy nowym kościele, mimo początkowych oporów, a nawet w atmosferze wrogiego przeciwdziałania. Za to wszystko wyrażam moje największe uznanie i podziękowanie z życzeniem, aby Bóg ks. kanonika darzył za to wszystko swoimi łaskami, błogosławieństwem i miłością”²².

Ks. Władysław Wilk zmarł nagle w dniu 4 stycznia 1983 r., wracając ze służbowej wizyty w Kurii Biskupiej w Przemyślu²³. Szerszą informację na ten temat wyczytać można w aktach prokuratury rejonowej w Rzeszowie. W postanowieniu o umorzeniu dochodzenia w sprawie śmierci kapłana zaznaczono m.in.: „W dniu 4 stycznia 1983 r. o godzinie 19.50 Posterunek MO w Boguchwale został zawiadomiony o nagłym zgonie kierującego samochodem Władysława Wilka. W toku przeprowadzonego dochodzenia ustalono, że tego dnia na trasie Dębica-Rzeszów pełniło służbę patrolową dwóch kontrolerów ruchu drogowego z Komendy Wojewódzkiej MO w Rzeszowie, a to: sierż. Józef Maizer i st. szer. Roman Łazarz. Jak wynika z ich zeznań, swoją uwagę zwrócili na kierującego samochodem m-ki Fiat 125p, który dawał na przemian sygnały świetlne w postaci częstych zmian światła mijania na drogowe i odwrotnie. Ponieważ pojazdy jechały w przeciwnych kierunkach, postanowili zawrócić i sprawdzić, co jest przyczyną takiego zachowania kierującego. Po zatrzymaniu w prawidłowy sposób pojazdu, którym kierował Władysław Wilk okazało się, że ten poczuł się źle i potrzebował pomocy lekarskiej. W międzyczasie, zanim przyjechało pogotowie, stan zdrowia Władysława Wilka znacznie pogorszył się i nastąpił jego zgon”²⁴.

Niechobrzezanin przeżył 56 lat, w tym 30 lat w kapłaństwie. Sekcja zwłok wykazała, że przyczyną zgonu był guz na wątrobie. Eksperta miała miejsce w Lutczy w dniu 7 lutego 1983 r. W smutnych ceremoniach uczestniczyło około 70 kapłanów. Pogrzeb miał miejsce na drugi dzień²⁵. Zwłoki kapłana spoczęły w grobowcu na nowym cmentarzu. Uroczystości pogrzebowej przewodniczył ordynariusz przemyski bp Ignacy Tokarczuk. Swoją obecność zaznaczyli przedstawiciele kapituł: katedralnej z Przemyśla oraz kolegiackich

²² Cyt. za: A. Turoń, s. 21.

²³ ZSZ, *Odpis skrócony aktu zgonu ks. Władysława Wilka*, mps [kopia].

²⁴ ZSZ, *Postanowienie o umorzeniu dochodzenia w sprawie śmierci Władysława Wilka*, mps [kopia].

²⁵ ZSZ, *Klepsydra pośmiertna ks. Władysława Wilka* [kopia].

z Brzozowa i Jarosławia. W ostatnim pożegnaniu uczestniczyło około 180 duchownych oraz rzesze wiernych z Lutczy i okolicy²⁶.

Śmierć ks. Władysława Wilka pozostawiła jednak wiele niejasności. Najbliżsi kapłani byli przekonani, że nie bez znaczenia był w tym udział czynników politycznych. Przywołać tu warto opinię brata zmarłego, Kazimierza Wilka: „mój brat podzielił losy ks. Popiełuszki, ks. Stefana Niedzielaka, proboszcza Powązek, ks. Stanisława Suchowolca z Białegostoku, ks. Sylwestra Zycha, ks. Romana Kotlarza z Radomia i do tej pory nieznanne są szczegóły śmierci mojego brata. Dowiedziałem się od kolegi z ławy szkolnej, który był kapitanem dochodzeniowym w Urzędzie Bezpieczeństwa, żebym ostrzegł brata Władysława, że „ludzie wychodzą z domu i do domu nie wracają” oraz to, że znajduje się na liście straceń. Tak się też stało w dniu 4 stycznia 1983 r. Kiedy wracał z Kurii z Przemyśla, wstąpił do mnie, aby się podzielić tym, co załatwił. Nie skarżył się na żadne dolegliwości i o godz. 19.45 wyjechał samochodem do Lutczy, a 15 minut później miałem telefon od księdza proboszcza z Boguchwały informujący, że brat uległ wypadkowi, jego zaś powiadomił ksiądz z Lutoryża. Zaraz pojechałem na milicję i tam usłyszałem, na moją prośbę odpowiedzieli, że brat zmarł na drodze pod Lutoryżem, a oni przejęli samochód i abym go odebrał. Chciałem zobaczyć to miejsce, a stało się to na głównej drodze na wprost cmentarza w Lutoryżu, w miejscu nie zaludnionym, ale usłyszałem odpowiedź, że brata tam nie ma, bo go zabrali na sekcję do Rzeszowa. I tak 15 minut od wyjazdu ode mnie wszystko było już załatwione. Udałem się na drugi dzień do prokuratora poprosić, żeby nie robili bratu sekcji. Kazał mi przyjść za godzinę. Śmierć go nie interesowała, tylko informacja, ile osób cywilnych było na posterunku, jak tam byłem. W taki to sposób został zaplanowany i wykonany wyrok na moim bracie”²⁷.

Dodać na koniec należy, że mimo upływu lat postać ks. Władysława Wilka nie przestała być żywa dla mieszkańców Lutczy. Pamięć o kapłanie trwa do dziś. Przejawem tego może być ufundowanie poświęconej mu tablicy pamiątkowej. Okazją do tego była 15. rocznica śmierci duchownego. Uroczystość z tej okazji odbyła się w dniu 4 stycznia 1998 r. Obchody zorganizowała tamtejsza Rada Parafialna przy współpracy z proboszczem ks. Janem Ochałem, który był ich pomysłodawcą²⁸.

²⁶ *Kapłani zmarli*, s. 46-47.

²⁷ ZSZ, K. Wilk, *Podziękowanie z 4 stycznia 1998 r.*, mps [kopia].

²⁸ ZSZ, *Zaproszenie Kazimierza Wilka na odsłonięcie tablicy ku pamięci ks. Władysława Wilka*, mps [kopia].

Sam akt odsłonięcia tablicy wmurowanej przy wejściu do kościoła parafialnego został poprzedzony Mszą św. sprawowaną w świątyni w Lutczy. Okoliczność ta zgromadziła licznie zebranych parafian, księży rodaków oraz rodzinę zmarłego, w tym ks. Edwarda Wilka. Koncelebrowanej Eucharystii przewodniczył kanclerz Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie ks. Jerzy Buczek. On również skierował do obecnych słowo Boże. Osobne przemówienie wygłosił parafianin lutczański Stanisław Krupa, który przypomniał zarówno sylwetkę ks. Władysława Wilk, jak i jego wkład w budowę kościoła.

Projektantem tablicy był Roman Barszczowski, nauczyciel w Liceum Plastycznym w Rzeszowie. Jak to ujęto: „Tablica jest prosta i jednocześnie czytelna w swej wymowie. Przedstawia podobiznę ks. Władysława Wilka i napis, który mówi o tym, co było najważniejsze w jego życiu. (...) Tablica ludziom starszego pokolenia przypomina osobę i posługę kapłana, który pośród nich i z nimi żył. Natomiast dla młodszego pokolenia stanowi świadectwo życia człowieka wielkiej wiary i miłości o niezwykłym zapale do pracy”. Tablicę odsłonili bracia zmarłego: Kazimierz Wilk i ks. Edward Wilk. Epitafium poświęcił z kolei ks. Jerzy Buczek.

Ubogaceniem uroczystości była wystawa fotografii znajdująca się w bocznej nawie świątyni zatytułowana „Na służbie Kociołowi”. Jej projektantem i wykonawcą był nauczyciel plastyki w Szkole Podstawowej nr 1 w Lutczy Marian Pyra. Ekspozycja składała się z czterech działów: „Być kapłanem”, „Trzeba budować”, „Byłem posłany” i „Bieg ukończyłem”. Wystawa ta była „cennym materiałem ilustrującym fakty z życia ks. Władysława Wilka w parafii Lutcza jako duszpasterza i społecznika (...). Na tych fotografiach można [było] zobaczyć ks. Wilka, jak ciężko pracuje, jak dźwiga ciężary, jak słucha, jak opowiada, jak rozmawia, ale zawsze wśród ludzi, zawsze blisko ludzi. Takim był i takim pozostanie w pamięci i sercach mieszkańców parafii Lutcza”²⁹.

²⁹ U. Szurlej, *Pamięci ks. Władysława Wilka*, „Źródło Diecezji Rzeszowskiej”, luty 1998, s. 22.

REV. WŁADYSŁAW WILK (1926-1983)**Summary**

Rev. Władysław Wilk was born on 17 February 1926 in Niechobrz. In 1947 he passed his school-leaving examination. He studied in Theological Seminary in Przemyśl. 22 June 1952 he was ordained a priest. He worked as a curate in Dubiecko (1952-1954) and Łańcut (1954-1958). 28 April 1958 he became an administrator of the parish of Lutcza and on 19-20 April 1961 passed his parish priest's exam. In 1963, he was honoured with *Expositorio Canonicali*. In 1968, he was appointed as vice dean of Strzyżów, in 1973, received the privilege of wearing a rochet and manteletta, and in 1979 he was appointed as canon of the Collegiate Chapter in Brzozów.

In Lutcza Rev. Władysław was known as a responsible priest committed to his pastoral work. He started building a new church dedicated to the Assumption of the Blessed Virgin Mary and St. Joseph, which was achieved in the years 1957-1963, in spite of obstacles created by the communist authorities. He also restored the old wooden church built in the fifteenth century. He put particular emphasis on the catechetical work. In the opinion of superiors he was perceived very positively. As an administrator of the parish, Rev. Władysław Wilk was under the watchful eye of security bodies. In the years 1958-1983 he was repeatedly questioned by the Civic Militia of Jasło, Krosno, Rzeszow and Strzyżów.

Rev. Władysław Wilk suddenly died on 4 January 1983, returning from a business visit to the Bishop's Curia in Przemyśl. An autopsy revealed that the cause of death was liver tumor. The funeral was presided over by Bishop Ignacy Tokarczuk, the ordinary of Przemyśl. However, there are a lot of ambiguities connected with the death of Rev. Władysław Wilk. Many people still believe that the security apparatus directly contributed to it. Despite the passage of years, the memory of this priest is still alive and cultivated by the residents of Lutcza.

Słowa kluczowe: Ks. Władysław Wilk, Diecezja Przemyska, duchowieństwo katolickie, Niechobrz, Lutcza

Key words: Rev. Władysław Wilk, Diocese of Przemyśl, the Catholic clergy, Niechobrz, Lutcza